VII глава

Весела душа - огнен поглед

Чистата съвест е небесно чувство.
Без нея царският трон е пустота,
а с нея дори и подсъдимата
скамейка не е страшна.
Граф Ищван Сейчени

От рая Бог ни е оставил три спомена: светлината на звездите, красотата на цветята и блясъка в очите на душевно чистия младеж. Между тях най-красив е третият. *Защото душевно чистият младеж е герой!* Истински герой, който води борба по-твърда и от вихъра на сраженията, но лаврите му не са обагрени от червената кръв на противника, а са позлатени от светлите лъчи на победителя-човешки дух. Тия светли лъчи са отражение на спокойната съвест. От тясната връзка, която стои между душата и тялото, свежестта на душата се отразява върху тялото и погледа ни: веселата душа разпалва огнения поглед.

НАЙ-ГОЛЯМАТА ПОБЕДА

Най-голямата победа е да знаем, да владеем себе си. Още и езичниците са се отнасяли с най-голяма признателност и уважение към ония, които са могли да заповядат с твърда воля дори и на най-силните си инстинкти, на половите си влечения. И откакто съществуват писмени паметници, навсякъде у древните народи виждаме уважение на чистия живот. Цицерон въодушевено пише: „Nihil est virtute amabibius", Няма нищо по-достойно за обич от добродетелта. В Рим са изградили храм на Pudicitia, богиня на чистотата, а книгата на Tibullus гордо известява: „Casta placent superis" - Душевната чистота е мила на боговете. Пред римската девственица Веста - в знак на голяма почит -са ходили ликтори, като пред консулите. И ако нейната кола случайно се срещнела с някой човек, осъден на смърт, то той бил помилван. Както девствената Веста в Рим, също така друидите в Галия, жреците на Нил в Египет, само по причина на самовъздържания им живот са били обкръжавани с такава дълбока почит. И старозаветният мъдър цар учудено се провиква: „Три неща са непостижими за мене, дори четири, които не разбирам: път на орел по небето, път на змия по скала, път на кораб посред море и път на мъж към девица. (Пр. Сол. 30:18, 19).

Също и днес, дори и пропаднал в разврата човек, без да иска, чувства някакво уважение и почит към победителите, създатели на чист морален живот. Големият немски поет Шилер пише:

Dem holden Zauber nie entweihter Junhend, Dem Talisman der Unsuchuld und der Tugend, Den will ich sehn. der diedem trotzen kann.

„Искам да видя този, който може да устои на прекрасния чар на младостта, която никога не е профанирала талисмана на невинността и на добродетелта."
Дори и отрицателят на моралните ценности не може да се освободи от онова действие на морално превъзходство, което излъчва от себе си чистият по душа младеж. Защото няма по-голямо съкровище на земята от морално съвършения мъжки характер. Най-скъпата ценност на короната на човечеството е душевно чистия младеж, който е успял да победи сам себе си. Такъв младеж е най-здравия стълб на обществото. Такъв младеж е гаранция за едно по-красиво бъдеще на човечеството.

О, КОЛКО Е КРАСИВО ЧИСТОТО ПОКОЛЕНИЕ

Много се приказва в днешно време за красотата на човешкото тяло. Наистина, човекът е корона на творчеството, но не толкова с телесната си красота, колкото с духовната си мощ. Във всеки един човекхсе издига олтар, където Вечния Бог е приготвил убежище за Себе си! Една стара поговорка казва, че очите са огледало на душата. Душевната чистота се отразява в човешките очи! „Блажени чистите по сърце, защото те ще видят Бога”.(Мат.5,8). Какво умиление обхваща душите при наблюдаване на девствените природни красоти, много по-силно е то обаче при вида на един младеж с девствена душа. Прекланяме се с благоговение , защото това е свято място, тиха, недокосната хармония между душата и тялото и между душата и Бога!
Непокътнато запазената, победената и преведената в друго направление полова сила става грамаден източник на мъжествена творческа работа, на духовно творчество. Кипяща пролет възпява в него чара, надеждите и стремежите на един млад живот, докато бедните и пропаднали негови другари са прахосали мъжките си сили в неморален живот, сега разкъсани, в душевни дрипи, в отчаяно безразличие, живеят рано осакатения си живот. Половото злоупотребяване разрушава, а самовъздържанието дава ведрина и жизнена енергия на духа и на организма. Такъв младеж спазва голямата заповед на бога:”Обичай твоя Господ Бог с цялото си сърце и душа и с всичките си сили!”
С див рев бучи планинската река между скалите. Ако бихме я оставили свободна, би направила страшни опустошения. Обаче човешкият ум я ограничава със здрави бентове, вкарва я между твърдите стени на стоманени тръби, извежда я в турбини и ето-иначе рушителната примитивна сила се превръща в електрическа енергия, в енергия, която движи машини. Такава дива, естествена енергия в младежа е половата сила. Ако я отпуснеш свободно, преобръща в страшни развалини, тялото и душата ти. Обаче ако я вкараш между твърдите стени на

самовъздържанието до времето, когато ще можеш да я използваш според плана на Бога в светостта на брака, тази иначе разрушителна полова сила се превръща в източник на щастлив семеен живот. Душевната чистота дава победоносна сила на волята против всички низости, затова тя е основа на твърд характер. Чистотата създава истински мъже. Който е победил себе си, него никой не може да го победи. Не случайно мъчениците - герои на първото християнство, са живели девствен живот и затова са получили чудесното обозначение: Virgo ei martyr.

В Люцерн се издига един прекрасен паметник (творение на Thorwaldsen) в памет на ония седемстотин швейцарци, които паднали бранейки френския крал Людвиг XVI: един умиращ лъв с дясната си лапа пази герба на Бурбоните и под него надпис: Helvetiorum fidei etvirtuti - „за верността и храбростта на швейцарците".

Мили сине! И в твоята душа благоухае лилията на чистотата, която ако пазиш, няма Thorwaldsen да ти издига паметник, а наградата за това ще бъде хармоничен, щастлив живот.

Дивен разцвет на един млад живот, изпълнен с надежди! Издигащи се към небесните висини надежди, желания и чувства на една човешка душа, родена за вечност! О, колко е красиво чистото поколение! Св. Писание казва: „И няма достойна мярка за въздържаната душа (И. Сир. 26:19). „Душевната читота е източник на всичко красиво! (Граф И. Сейчени)

НЯМА ДА БЪДЕМ ВЕЧЕ РОБИ

Свободата много импонира на младежа! Така и трябва да бъде! Но има ли по-свободен човек от оня, който може да създаде ред в светилището на собствената си душа и да я запази чиста от долни настроения? И има ли на света по-достоен за съжаление от оня, който е окован в тежките вериги на разврата и греха на слепите инстинкти? Не е свободен човек оня, който прави каквото си иска, а тоя, който знае да иска това, което трябва да направи. Който знае да заповядва на себе си, след това знае и как да се подчинява на тази заповед.

Да живееш развратно - това ли е свобода? Знаеш ли тогава кои създания са най-свободни? Едно стадо свине в средата на тинята. Такава свобода заслужено е осъдена от твърдите думи на Logau:

Wenn dieses Freiheit ist: frei tun nach aller Lust,
So sind ein freies Volk die Sau in ihren Wust.

„Ако това е свобода: да действаш свободно според желанията си, тогава един свободен народ е една свиня в нейната мърсотия."

Истинска свобода може да разбере и да оцени само младеж, който живее чист живот, защото истинската свобода се крие в свободата на душата.

Мили сине, ако би могъл да пазиш така чиста душата си! Ако ти бе оставал винаги победител в това сражение за душевна свобода!
Пази тази книга и за по-късни години. Когато станеш студент или постъпиш на служба, носи я със себе си и щом те нападнат изпитания, прочитай по нещо от нея. Много младежи вече са черпили от нея сили, решителност и издръжливост в борбата за чист живот.
Сине мой, виж колко са тези, дето се измъчват, потъват, давят се в този ужасен грях! Може би познаваш някои от твоите съученици. Бъди техният Ангел-спасител! *Дай тази книга в ръцете по възможност на повече младежи! Кой знае колко души ще спасиш от падение чрез нея!* Пред тебе, като младеж по-лесно ще разкрие душата си друг на младеж. Щом почне да ти разправя за разврата, ти умело и решително го предупреди, може би да го спасиш от първото падение. Приказвай на другаря си с мек, топъл тон, но най-главно, дай му пример с чистия си живот. Бъди радостен, че с примера си, с думите си, и чрез книгата си спасил ценни синове на родината ни и безсмъртни души.

ВОЛЯ, СИЛА, ПОБЕДА

Душевното превъзходтво и свободата дават на невинния детски поглед такава мощ, че и най-големите художници, когато рисуват ангели ги изобразяват с и лица. Да, на лицата на младежи с чист живот, с чисти души се излъчва някаква небесна красота. Още езичникът Платон пише: детскКакво е потребно за да видим Бога? –Чистота и смърт.”
Не се усмихма така ясния небосвод в ранни зори, не светят така огнените звезди на нощта, не блести така бисерната утринна роса, не е чист така кристалния планински поток-да, наистина може би погледа на ангелите да е такъв, ако биха се появили в тяло!
През тези очи гледа една ангелска душа, свежа, неопетнена, блести в своята непокътност. И ако е красиво лицето на едно малко дете, колко по красиво е лицето на един младеж, който в мъжествена борба е извоював моралната си чистота. Чистат душа е най-благородната ценност, основа на геройски живот, небесна искра, най-красивото доказателство на подобието на Бога.
Едва ли има по-свято нещо на този свят от младежкото сърце, което не познава грях.

ОСТАНИ БУДЕН!

„И тъй, бъдете будни, защото не знаете ни деня, ни часа, когато щс дойде Син Человечески" (Мат. 25:19)
Сине мой, може би да се връщаш от далечни съмнения и да те плаши страшилището на годините, прекарани в грях. Все едно! Мили синко, ако веднъж си намерил Бога, остани при Него! Ако си се пробудил от ужасни

сън, остани буден! Прочети само каква неизмерима радост се излъчва от следното писмо, което ми писа един войник, мой читател, когато след дългогодишни падения най-после намерил Господа Иисуса:

„... Щом излязох от болницата, най-напред отидох да се изповядам. Това беше моето възкресение. Боже мой! Каква изповед беше това! Всичкото щастие на един свят, омайните нощи на хиляди години не биха дали това щастие, което чувствах след светата изповед. Тежка работа свърших: три пъти се връщах към изповедника, но исках и трябваше да успея. Войник бях тогава, а и сега съм такъв, с твърдо сърце и все пак започнах да плача пред олтара. Плаках като малко дете.

Сега постигнах трайно щастие. И бих искал това мое щастие да накарам да почувстват всички мои млади братя, да го излея в душите им, за да видят с какво щастие се замениха фалшивите моменти удоволствия. Братя мои! Щастието, което чувствам сега е непоносимо. С нетърпение очаквам времето за светата изповед. Дотогава нищо не мисля, освен за най-достойното свято тайнство. И след това душата ми иска да пръсне в гърдите ми и коленопреклонно бих искал да кажа: Господи, тук ми е добре да бъда... Бих искал душата си да излея пред тебе, нещастни братко. Получавал ли си ти от света такива радости?

Сега вече само като лош сън ми се вижда скръбното минало. В такива мигове безгрижните весели черти изчезват от лицето ми. Но и тая болка не е като другите; добре ми става, че ме боли за някогашните грехове. Приличам на човек, който се пробужда от лош сън и казва: Боже мой, колко е хубаво, че се пробудих!... Мили братко, остани буден!

Остани буден и бъди щастлив! Истинската чиста радост е отлично оръжие в борбата против разврата. Там, където не огряват слънчевите лъчи, там всичко се покрива с мухъл, там въздухът е задушен, там се разхождат отвратителни дружини на стоноги гадини. За мухлясалия смрадлив въздух на греха по-лесно се развъждат разврата и нападат тъжната, невесела душа. Заблуда е, че грехът дава радости. Успокоение и тиха радост, обхваща душата само на чистия младеж, който със спокойна душа има храбростта да гледа в очите нашия Спасител.

НАЛИ ТАКА ЩЕ БЪДЕ

Последната дума, която отправям към теб сине мой, е да пазиш скъпото си съкровище, чистотата на младата си душа! Не забравяй думите ми, никой не е загубен безвъзвратно, освен оня, който се е отказал сам от себе си.

Сине мой, колкото и дълбоко да си паднал, има разкаяние! Пази чистата си душа като най-ценен бисер! В младите години развиващата се природа принуждава всекиго на борба. Някои младежи по-леко минават трудностите, други пък с цената на тежка борба. Но сине мой, ти знаеш, че

може да победиш и с неопетнето тяло и душа да стигнеш до олтара. Може, само че струва голям труд! С въодушевено себеотрицание, с постоянно стоене на пост и с непоколебима издържливост. Имай за девиз писаното на герба на холандската провинция Зеландия, която вечно се бори с вълните на морето: „Luctor et emergo” –Боря се, и побеждавам!

Тази книга искрено ти казва: можеш да бъдеш с чист живот и трябва да бъдеш чист, но това няма да е леко! Разумът ти казва: остани чист! Но е трудно в днешния свят, с днешните леки схащания, с хилядите изпитания и наклонената към грях човешка природа. И при все това ти трябва да останеш с чист живот, защото наградата е голяма. Моралната енергия, която си запазил през младините си, с приятни радости позлатява годините ти като възрастен мъж. Дори и срещу най-разгорещените изпитания нека ти даде сили следната мисъл: Сега се боря не само за себе си, а и за наследниците си. И какво щастие ще е за мен, когато след 25-30 години моя развиващ се син ми каже: Благодаря ти татко, че на младини твърдо си се борил и си направил по-лека и моята борба. Благодаря ти, че си запазил чистота и в мен си разпалил светия огън на стремежа към чист живот.

Знаеш ли, коя е най-голямата гаранция за здравословен и дълъг живот- Младежки живот, прекаран в чистота и неопетнен от разврат!

От тази книга можеш да разбереш, че половият живот не е нечиста и дяволска работа, а обратното-величествен, свещен дар от Бога-Творец, знак на голямото доверие, което Той има в човека. Будното ти стоене и тежката борба не е против половия живот, а за това да се запазиш чист до времето, когато според светата Божия воля ще ти бъде позволено да го консумираш в брака. След години с признателност ще си спомняш, че някога като младеж си чел тази книга, която те е предпазила от морално падение. Дори и да дойде най-тъжната епоха в историята ни, не се страхувам, че ще угасне светия огън на националния ни гений, докато в душите на нашата младеж гори пламтящия огън на чистия живот.

Мили и добри сине мой, дълги години съм прекарал между развиващи се младежи. Виждал съм как мнозина от тях само от незнание и от лекомислие са направили първите стъпки по пътя на греха, защото не са имали някой, който навреме да ги предупреди. Силно вярвам, че ще има младежи в живота на които тази книга ще направи обрат и те ще скъсат с греховете и ще започнат чист живот с идеалите на „Чиста младеж”.

НОВО ПОКОЛЕНИЕ

Ще дойде новото поколение! Едно младо поколение, което ще носи на челото си кръстния знак на душевна доброта и от погледа на което ще гори пламъка на морална чистота.

Може би ще дойдат приятелите ти, които са те подтиквали към грях и ще искат пак да те изкушават, ще ти казват:”Напразно се стараеш, на света няма младеж с чист живот...Един пада още в гимназията, друг в университета..., но днес вече никой не остава целомъдрен до венчавката. Но сине мой, повярвай ми има младежи, които победоносно изнасят всекидневните борби за чист живот без падение! Да, има такива и броят им от година на година се увеличава, които с неопетнена душа могат да преминат между хилядите изпитания на днешния свят. Да, все повече ще бъдат такива младежи. *Христовото благоухание все повече се чувства и от тебе сине мой зависи да бъдат ли христовите герои с един повече. Моралната чистота е най-блестящото украшение на човешката душа!*
Младежи, наредете се под знамето на чистия морален живот-за вашето телесно и душевно щастие, за бъдещето ви, за родината ни!

СВЕТАТА ВОЛЯ

Тая силна света воля е подкрепа на всеки младеж, който иска да остане чист и непобедим в борбите през младите си години. Такъв младеж заслужава да му се издигне тържествена арка на пътя, когато пристигне с неопетнена душа в родината на вечната чистота. Защото целият му живот е бил само борба за голямата победа, а имено- за чистата душа.
Сине мой, има ли в тебе тази „света воля”? Светата воля да се бориш с несломима издържливост в редовете на чистите младежи, които победоносно развяват бялото знаме на неопетнената чистота против всеки разврат и морално лекомислие...Или да се бориш в редовете на другата група, които искат да се поправят, които с цената на собствените си скръбни падения са се научили отново да обичат щастието на чистия живот, което няма равно на себе си.
Сине мой, ти ще бъдеш силен! Ще пазиш чистотата на душата си, защото чистият живот е сила, чистият живот е щастие, чистият живот е непоквареност, чистият живот е свобода, чистият живот е красота и заслужава да се бориш за него!
И сега, като предполагам големите морални бури, изкушения и изпитания, които ще те нападнат през младите ти години, от сърцето ми се откъсва една гореща молитва:
„Толкова си чист, красив, непокътнат, като един стрък роза. Душата ми плаче щом те погледна и очите ми се насълзяват. Поставям ръката си на твоята глава и моля небесния Отец, да пази в чистота и невинност твоята душа.”
Сине мой, аз вярвам в тебе! Силно вярвам! Сега дай си ръката и кажи:

„Аз отсега и нататък ще вървя по пътя на чистия живот!

Или „Аз наново се нареждам в редовете на чистите младежи!
Аз искам, искам да бъда с чиста душа!

ПОСЛЕСЛОВ

Като преводач дължа да дам някои кратки обяснения, относно превода, който направих на тази ценна и настолна книга за младежта. Нейната поява на български език ще попълни една чувствителна празнина на тоя род литература у нас. Тази книга, чието съдържание е извор на благодат, светлина и знание ще продължи своето благородно дело, което е започнато на унгарска земя с толкова надежди, оправдани и дали златен плод и в нашата родина. Тя, чрез своите страници ще засили стремежа на нашата младеж към възход. И ако тази скромна наглед, но с високо възпитателно значение книга се прочете от хиляди и хиляди младежи, пръснати по широкия божи свят на тринадесетте езика на които е преведена, защо да не почерпи поука и знание от нея и нашата българска младеж?

Дължа особена благодалност на проф. Д-р Тот, който бе така любезен и внимателен към мен да ми позволи да поднеса на младите български четци неговите творби в превод.

Свещ. Н. Ничев